

Proposition om reviderat åsiktsprogram

Åsiktsprogrammet revideras igen, nu i större omfattning. Ambitionen är inte främst att lägga till eller ta bort innehåll, utan att omstrukturera dokumentet för att - bland annat - underlätta ytterligare för ändringar och tillägg i framtiden. Dokumentets originalstruktur passade väl för en kår som bevakade ett program, men nu när Juridiska fakulteten även har ett lantmätarprogram blev det svår att inrymma åsikter om detta på ett logiskt sätt under rubrikerna.

Tanken är att studieutskottet löpande ska kunna ta fram och föreslå ändringar i programmet, och att kunna lägga till åsikter från lantmätare, masterstudenter och från juridiskt basår på ett enkelt sätt. De första avsnitten behandlar övergripande principer, medan frågorna blir "snävare" ju längre ner i dispositionen läsaren befinner sig.

Styrelsen föreslår därför:

att stämman antar förslaget till reviderat åsiktsprogram.

ÅSIKTSPROGRAM

för Juridiska föreningen i Uppsala

Antaget vid föreningens stämma den 24 april 2017

Reviderat vid föreningens stämma den 25 april 2021

Innehåll

1. Studenten och samhället	4
1.1 Universitetets och utbildningens roll i samhället.....	4
2. Allmänna utbildningsförutsättningar.....	5
2.1 Studentinflytande	5
2.2 Rättssäkerhet, jämlikhet och likabehandling.....	6
2.3 Fysisk arbetsmiljö	7
2.4 Psykisk arbetsmiljö.....	10
2.5 Biblioteksresurser.....	11
3. Utbildningsgemensamma åsikter.....	12
3.1 Allmänna frågor	12
3.2 Lärare.....	13
3.3 Utbildningsmaterial	13
3.4 Kursplanering och schema.....	14
3.5 Studievägledning	15
3.6 Praktik.....	16
3.7 Internationella utbyten	16
3.8 Examinationer.....	16
4. Juristprogrammet	20
4.1 Allmänt om Juristprogrammet	20
4.2 Antagning och urval.....	21
4.3 Seminarieundervisning.....	21
4.3 Föreläsningar och sokratiska lektioner	22
4.4 Fördjupningskurser	23
4.5 Ansökan.....	24
4.6 Examensarbete.....	24
5. Juridiskt grundår	25
5.1 Allmänt om Juridiskt grundår.....	25
6. Övrigt.....	25
6.1 Nationella och regionala frågor	25

Om åsiktsprogrammet

Mål och syfte

Detta åsiktsprogram är en sammanställning av de åsikter som Juridiska föreningen i Uppsala, JF, har angående utbildning som bedrivs vid Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet, frågor om högre utbildning och andra närliggande frågor. Åsiktsprogrammet är antaget av JF:s föreningsstämma och utgör grunden för JF:s påverkansarbete. Det syftar till att fungera som grund och referensram för vilka frågor JF väljer att driva och hur JF ställer sig till frågor som uppstår i exempelvis nämnder, organ och remissvar. Målet är att studenterna ska representeras på bästa sätt och att JF:s studiebevakande verksamhet ska underlättas.

Om Juridiska föreningen i Uppsala

JF grundades år 1844 och är en politiskt obunden och religiöst neutral studentkår vid Uppsala universitet. JF är studentkår för alla studenter vid Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet och bedriver såväl studiebevakande som studiesocial verksamhet.

JF är en av flera studentkårer som representerar olika studentgrupper vid Uppsala universitet. JF är en del av UUFS, som är en förening bestående av studentkårerna vid Uppsala universitet. Många frågor berör flera eller alla studentgrupper, och det är därför viktigt att alla kårer samarbetar och har ett utbyte med varandra. UUFS tillsätter studentrepresentanter till råd och organ på universitetscentral nivå, det vill säga som inte är knutna till en viss fakultet. UUFS kan i vissa frågor även fungera som remissinstans.

Disposition

Åsiktsprogrammet är indelat i åtta avsnitt. Det inleds med ett avsnitt om JF:s grundsyn avseende övergripande frågor om bland annat utbildning, studentinflytande, rättssäkerhet samt jämlikhet och likabehandling. Därefter följer avsnitt om utbildning, examinationer, kursplanering och schema, antagning och urval, fysisk arbetsmiljö, psykosocial arbetsmiljö samt övriga studierelaterade frågor.

1. Studenten och samhället

1.1 Universitetets och utbildningens roll i samhället

Den fria akademien är central i ett demokratiskt samhälle. Högre utbildning är betydelsefullt både för samhället och individen. För samhället bidrar den högre utbildningen till kompetensmässig samhällsutveckling. Detta gäller i synnerhet vid Juridiska fakulteten, där personer med viktiga roller i ett demokratiskt samhälle utbildas. För individen innebär högre utbildning personlig utveckling, fler möjligheter i livet och möjlighet till självförverkligande. Mot denna bakgrund är det avgörande att universitetet är en plats för fritt och kritiskt tänkande, som är tillgänglig för alla och som befinner sig i ständig utveckling. Utbildningen ska motsvara studenternas och samhällets behov och efterfrågan, medföra bildning och förberedelse för arbetslivet samt utgöra en länk mellan forskningen och resten av samhället.

JF anser:

- att** alla ska ha lika rätt till högre utbildning
- att** alla ska ges ekonomiska förutsättningar att genomföra högre utbildning
- att** universitetet ska stå emot kortsiktiga åtgärder och krav från näringslivet, organisationer och staten
- att** utbildningens syfte ska vara bildning och förberedelse för arbetslivet
- att** kvalitetsnivån på utbildningen aldrig ska anses så hög att det inte finns utrymme för förbättringar
- att** staten ska ha det övergripande ekonomiska ansvaret för högre utbildning
- att** information och marknadsföring av högre utbildning ska främja en breddad rekrytering av nya studenter
- att** universitetet ska främja kritiskt tänkande och ifrågasättande av samhällsförhållanden utifrån olika perspektiv, inklusive hållbar utveckling, jämlikhet och internationalisering
- att** universitetet ska tillhandahålla goda resurser och kunskapskällor för lärare gällande hållbar utveckling, jämlikhet och internationalisering
- att** bostadsbrist inte ska vara en anledning att studenter väljer bort högre utbildning vid ett visst universitet

2. Allmänna utbildningsförutsättningar

2.1 Studentinflytande

Enligt 1 kap. 4 a § 1 st. högskolelagen (1992:1434) ska studenterna ha rätt att utöva inflytande över utbildningen. Enligt 2 st. samma paragraf ska universitetet verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Enligt 2 kap. 7 § samma lag har studenterna rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation. Studentinflytandet ska enligt lagens förarbeten (prop. 1999/00:28) utövas både genom representation i nämnder och organ och genom att alla studenter uppmuntras att och ges möjlighet att påverka utbildningen. Studentinflytande ökar möjligheterna att utveckla den högre utbildningen i enlighet med studenternas behov och efterfrågan. Studenternas möjlighet att påverka sin arbetssituation förbättrar även förutsättningarna för att de ska må bra och trivas med sin utbildning och studiesituation. Universitetet och studenterna förenas i målet att utbildningen ska ha så hög kvalitet som möjligt. Samtidigt har universitetets personal och studenterna olika bakgrund, erfarenheter och perspektiv. För att uppnå en så kvalitativ och värdefull utbildning som möjligt och samtidigt tillse att arbetssituationen för studenter och personal är god är det därför avgörande att utbildningen bedrivs och utvecklas i samverkan mellan studenter och personal.

JF anser:

- att** utbildning och forskning är lika viktiga delar av universitetets verksamhet, vilket innebär att studenterna är en central del av den akademiska miljön
- att** studenter ska ha rätt till representation i alla delar av universitetets organisation som påverkar utbildningen eller på annat sätt påverkar studenternas situation
- att** studenter ska ha möjlighet att framföra åsikter, synpunkter och frågor avseende alla delar av utbildningen och deras studiesituation
- att** alla studenter vid universitetet ska kunna ställa upp i val till samtliga centrala studentrepresentantuppdrag vid universitetet
- att** alla studentrepresentanter på central nivå ska representera samtliga studenter vid universitetet
- att** alla studentkårer vid universitetet ska samverka för att tillse att samtliga studenter vid universitetet representeras på ett fullgott sätt och för att främja en kvalitativ studiebevakning
- att** alla studenter ska känna till vart de kan vända sig med åsikter, synpunkter eller frågor

- att** alla studenter så fort som möjligt ska få information om alla förändringar som påverkar utbildningen eller studenternas situation i övrigt
- att** JF och övriga studentorganisationer kostnadsfritt ska tillåtas att mötas såväl som informera om sina åsikter i de allmänna utrymmena i universitetets lokaler
- att** JF och övriga studentorganisationer kostnadsfritt ska tillåtas att mötas såväl som informera om sina åsikter i de allmänna utrymmena i universitetets lokaler
- att** JF ska tillåtas att informera om sin studiebevakande verksamhet i samband med föreläsningar på juristprogrammet, fysiska anslagstavlor och genom Studentportalen
- att** universitetets organisation och beslutsprocesser ska vara transparenta
- att** undervisningen ska utformas för att främja aktivt deltagande och engagemang bland studenterna
- att** alla studenter ska kunna påverka sin utbildning genom kursutvärderingar och kursråd
- att** studentrepresentanter i god tid ska få information om och underlag inför möten i nämnder, utskott, arbetsgrupper och övriga relevanta organ
- att** alla studenter ska få tydlig återkoppling på de synpunkter som har framförts vid kursutvärderingar och kursråd, inklusive information om eventuella förändringar som ska genomföras och motiveringar till förändringar som institutionen väljer att inte genomföra

2.2 Rättssäkerhet, jämlikhet och likabehandling

En rättssäker utbildning ska vara en självklarhet. Rättssäkerhet innebär att relevanta lagar, förordningar, föreskrifter och universitetsinterna riktlinjer följs. Det innebär även att utbildningen ska präglas av likabehandling och transparens. Rättssäkerheten ska genomsyra hela utbildningen och är särskilt viktig vid betygsättning. Universitetet och utbildningen ska vara tillgänglig för alla. Alla ska kunna verka vid universitetet på lika villkor och ingen ska utsättas för trakasserier, diskriminering eller annan negativ särbehandling vid universitetet. Universitetet och utbildningen ska dessutom främja en ökad förståelse för strukturer i samhället och olika människors förutsättningar.

JF anser:

- att** relevanta lagar, förordningar, föreskrifter samt universitetets interna riktlinjer ska följas i alla sammanhang och situationer

- att** alla studenter ska känna till aktuella regler samt vart de kan vända sig angående regelbrott
- att** universitetets organisation och beslutsprocesser ska vara transparenta och konsekventa
- att** studenternas fysiska och psykiska arbetsmiljö samt kursplanering och schema ska utformas så att studenterna har goda förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen samt för att främja en kvalitativ utbildning
- att** kursmål, betygskriterier och betygsättning ska vara transparenta och tillgängliga alla ska kunna verka på lika villkor vid universitetet, oavsett kön, sexualitet, etnicitet, funktionalitet, klass, religion, könsuttryck, könsidentitet eller ålder
- att** ingen ska diskrimineras eller på annat sätt särbehandlas negativt på grund av kön, sexualitet, etnicitet, funktionalitet, klass, religion, könsuttryck, könsidentitet eller ålder
- att** universitetet ska arbeta för att identifiera och åtgärda informella hinder för jämlikhet vid universitetet
- att** universitetet ska ta hänsyn till och så långt som möjligt anpassa utbildningen och studiemiljön efter alla studenters behov
- att** studenter med särskilda behov ska erbjudas individuell anpassning av utbildningen
- att** universitetet på alla nivåer i organisationen ska ha kompetens för att utreda och åtgärda fall av trakasserier eller diskriminering
- att** alla studenter ska känna till vart de kan vända sig angående fall av trakasserier, diskriminering eller annan negativ särbehandling
- att** universitetet ska främja en ökad förståelse för strukturer i samhället och olika människors förutsättningar

2.3 Fysisk arbetsmiljö

Den fysiska arbetsmiljön påverkar utbildningens kvalitet, studenternas möjlighet att tillgodogöra sig utbildningen och studenternas psykiska och fysiska hälsa. Därför ska en god fysisk arbetsmiljö vara en självklarhet i juridiska institutionens lokaler. Studenter har enligt 1 kap. 3 § arbetsmiljölagen (1977:1160) bland annat rätt till samma standard avseende arbetsmiljöns beskaffenhet som anställda.

JF anser:

- att** det ska finnas tillgång till kostnadsfritt och välfungerande trådlöst nätverk för studenter i universitetets lokaler
- att** det ska finnas tillgång till välfungerande skrivare, kopiatorer, datorer och scanners i universitetets lokaler
- att** det ska finnas tillgång till vilorum/andaktsrum i universitetets lokaler
- att** det i universitetets lokaler, samt i lokaler som används för föreläsningar eller dylikt, ska finnas nödutgångar, säkerhetsutrustning, brandlarm och dylikt för att tillgodose säkerheten för studenter och personal
- att** prefekten ska ha erforderlig utbildning inom arbetsmiljöområdet
- att** det ska genomföras regelbundna skyddsronder och att studenter ska ha möjlighet att delta i dessa
- att** det ska vara tydligt vart studenter kan vända sig med synpunkter på den fysiska arbetsmiljön, samt att studenter ska få återkoppling om hur lämnade synpunkter har hanterats
- att** det ska finnas tillräckligt många platser för självstudier i universitetets lokaler för att tillgodose studenternas behov, utan att studenterna behöver förlita sig på andra institutioners lokaler, nationer, caféer och dylikt
- att** platserna för självstudier i universitetets lokaler ska vara väl anpassade för självstudier, exempelvis avseende öppettider, ljudnivå, belysning, storleken på borden, ergonomi, tillgång till ståbord, uttag för laddning, ventilation, temperatur samt närhet till pausutrymmen och undervisningslokaler
- att** en stor del av platserna för självstudier i universitetets lokaler ska vara tysta studieplatser med få störande moment i omgivningen
- att** särskild hänsyn ska tas till ljudnivå, öppettider, närhet till pausutrymmen och uttag för laddning vid inrättande av nya studieplatser
- att** det ska finnas tillräckligt många grupprum i universitetets lokaler för att tillgodose studenternas behov

- att** det ska finnas både bokningsbara och icke bokningsbara grupprum i universitetets lokaler
- att** grupprum ska om möjligt vara utrustade med whiteboard, projektor och dylikt för att underlätta basgruppsmöten och självstudier
- att** det ska finnas tillräckligt många pausutrymmen i universitetets lokaler för att tillgodose studenternas behov
- att** det i pausutrymmena ska finnas tillräckligt många mikrovågsugnar, sittplatser och bord för att tillgodose studenternas behov
- att** lunchgäster ska ha företräde till sittplatser och bord i pausutrymmena mellan 11.30 och 13.00
- att** seminariesalarna i universitetets lokaler ska vara väl anpassade för seminarieundervisning, exempelvis avseende salarnas storlek, ventilation, akustik, temperatur, ergonomi, uttag för laddning, närhet till studieplatser och pausutrymmen samt att salarna är disponerade så att alla studenter ser varandra, läraren och tavlan
- att** särskild hänsyn ska tas till salarnas storlek och ventilation samt att alla studenter ser varandra, tavlan och läraren vid inrättande av nya seminariesalar
- att** särskild hänsyn ska tas till att ljud, projektor och annan teknik fungerar väl och att studenterna kan se bra i salarna vid bokning av föreläsningssalar
- att** studenter har tillgång till pausutrymmen med sittplatser och mikrovågsugnar i universitetets lokaler
- att** det ska vara lätt för alla att ta sig in och ut samt röra sig i institutionens lokaler, inklusive studieplatser, undervisningslokaler och pausutrymmen
- att** studenter med fysiska funktionsnedsättningar vid behov ska erbjudas anpassning av utbildning och examination baserat på individens särskilda behov
- att** hörslingor och dylik teknik för tillgänglighet i undervisningssalar ska finnas och fungera väl
- att** föreläsare ska använda mikrofon vid föreläsningar så att studenter med behov av hörslinga kan tillgodogöra sig undervisningen

- att** föreläsare och seminarielärare ska använda whiteboardpennor i färger som syns bra för personer med färgblindhet
- att** det ska finnas parkeringar avsatta för studenter med fysiska funktionsnedsättningar vid institutionens lokaler
- att** miljön utanför institutionens lokaler ska underhållas genom sandning, krattning och dylikt för att underlätta tillgängligheten

2.4 Psykisk arbetsmiljö

Studenter har rätt till en god psykosocial arbetsmiljö. En god arbetsmiljö skapar också goda förutsättningar för en kvalitativ utbildning. Prefekten vid institutionen ansvarar för studenternas arbetsmiljö. Det är vidare alla anställdas och studenters gemensamma ansvar att bidra till en god arbetsmiljö som präglas av ömsesidig respekt.

JF anser:

- att** institutionen kontinuerligt ska arbeta för att förebygga och motverka en attityd bland studenterna som på ett ohälsosamt sätt fokuserar på betyg
- att** institutionen kontinuerligt ska arbeta för att förebygga och motverka stress och utbrändhet hos studenterna
- att** institutionen kontinuerligt ska kritiskt granska hur institutionen och dess personal bidrar till stämningar och attityder bland studenter samt studenters psykosociala hälsa, och göra eventuella förändringar som behövs
- att** en god sammanhållning ökar förutsättningarna för goda studieresultat
- att** det är av stor vikt att det bedrivs ett aktivt arbete från både kårens och institutionens håll att uppmuntra till en god sammanhållning på programmet genom aktiva åtgärder
- att** institutionen ska verka för att motverka diskriminering, trakasserier och andra kränkningar
- att** studenter ska få ett bra bemötande från lärare och annan personal
- att** institutionen ska ha beredskap för att erbjuda individanpassade lösningar för studenter som är tillfälligt sjukskrivna eller vårdar sjuka barn
- att** institutionen ska verka för att underlätta för studenter att komma tillbaka in i studierna efter ett uppehåll

- att** studenter med inlärningssvårigheter eller andra psykiska funktionsnedsättningar ska erbjudas möjligheter till hjälp, stöd och individuell anpassning av utbildningen
- att** alla studenter ska i samband med kursstart få information om vem som är kontaktperson för personer med psykiska funktionsnedsättningar
- att** institutionen i all sin verksamhet ska följa universitetets föräldrapolicy
- att** institutionens målsättning ska vara att studenter med barn inte ska förhindras i sina studier på grund av föräldraskapet
- att** studenter med barn ska ha goda möjligheter att kunna påverka sin studiesituation
- att** alla studenter med barn ska få information om universitetets föräldrapolicy och dess innehåll samt vart de kan vända sig för att få individuell anpassning av sin utbildning

2.5 Biblioteksresurser

Biblioteket är en viktig resurs för studenterna och är en viktig förutsättning för att alla studenter ska kunna studera på lika villkor. Det är därför viktigt att biblioteket och dess resurser är väl anpassat för studenternas behov.

JF anser:

- att** Juridiska biblioteket är en viktig resurs för studenterna
- att** all obligatorisk kurslitteratur ska finnas tillgänglig på Juridiska biblioteket
- att** tydlig och utförlig information om informationssökning i juridiska källor samt Juridiska bibliotekets resurser ska finnas tillgängliga för alla studenter
- att** Juridiska bibliotekets bibliotekarier ska ha god kännedom om juridiska rättskällor
- att** studenter ska få god service och hjälp att leta information på Juridiska biblioteket
- att** litteratur som frekvent efterfrågas av studenter ska finnas i digitaliserad form
- att** Juridiska fakulteten, i samarbete med Juridiska biblioteket, ska verka för att studenter ska ha tillräcklig tillgång till relevant PM-litteratur
- att** Juridiska biblioteket ska ha öppet alla dagar mellan åtminstone 08.00 och 20.00

- att** kvarteret Munken ska ha öppet alla dagar mellan åtminstone 05.00 och 02.00
- att** Juridiska biblioteket och kvarteret Munken i så stor utsträckning som möjligt ska behålla sina vanliga öppettider under tentamensperioder, i synnerhet under jul, nyår och mellandagar

3. Utbildningsgemensamma åsikter

3.1 Allmänna frågor

JF anser:

- att** utbildningar vid Juridiska fakulteten ska utvärderas kontinuerligt för att kunna utvecklas och förbättras
- att** de undervisningsformer som används ska väljas i syfte att förbereda studenterna för deras framtida yrkesliv
- att** utbildningen ska ha en tydlig koppling till arbetslivet, exempelvis genom praktikperioder, studiebesök och externa föreläsare från olika delar av arbetslivet
- att** utbildningen ska främja kritiskt tänkande och ifrågasättande av samhällsförhållanden utifrån olika perspektiv, inklusive hållbar utveckling, jämlikhet och internationalisering
- att** utbildningen ska motsvara bredden på arbetsmarknaden för jurister och förbereda studenterna för olika yrkesvägar
- att** studenterna ska erbjudas mycket lärarledd undervisning
- att** studenterna ska få återkoppling på och se resultat av den kritik som framkommit på kursråden
- att** institutionen samt lärarlaget för aktuell termin ska vara flexibla och lyhörda inför studenternas åsikter
- att** studenterna ska erbjudas en frågestund inom terminens rättsområden i slutet av terminen
- att** utbildningen ska utformas så att den främjar samarbete mellan studenterna

- att** institutionen ska uppmuntra studenterna att samarbeta i sina studier när det är lämpligt
- att** det så långt det är möjligt ska vara möjligt att läsa juristprogrammet snabbare eller långsammare än normal studietakt
- att** schemalagda undervisningsmoment ska förläggas i lokaler som är centrala och lättillgängliga
- att** institutionen respekterar studenternas behov av paus mellan föreläsningar
- att** hänsyn tas till studenternas psykiska hälsa vid utformning av schema, seminarier, examinationsmoment och andra relevanta utbildningsmoment.
- att** forskningsanslagen och utbildningsanslagen till Juridiska fakulteten ska vara tillräckliga för att möjliggöra forskning och utbildning av god kvalitet

3.2 Lärare

JF anser:

- att** det ska ställas höga krav på lärare avseende pedagogisk skicklighet och sakkunnighet
- att** fakulteten ska erbjuda alla lärare fortbildning i pedagogik
- att** lärare som undervisar i muntlig framställning ska ha särskild fortbildning inom juridisk muntlig framställning
- att** pedagogisk skicklighet ska väga tungt vid rekrytering av lärare
- att** lärare ska ha fasta kontorstider då studenter kan komma och ställa frågor eller diskutera kursmaterial

3.3 Utbildningsmaterial

Kurslitteraturen, seminarieuppgifter, kompendier och övrigt material som institutionen tillhandahåller och som utgör en del av kursen, är en viktig del av juristutbildningen. För att säkerställa att materialet håller hög kvalitet ska det kontinuerligt utvärderas och uppdateras.

JF anser:

- att** det är viktigt att utbildningsmaterialet håller hög kvalitet
- att** det utbildningsmaterial som används ska vara aktuellt och representativt för en modern juristutbildning

- att** alla studerande vid Juridiska fakulteten ska ha personlig digital tillgång till rättsdatabaser som tillhandahåller minst samma material som tillhandahållits genom Karnov, Zeteo och InfoTorg
- att** utbildningsmaterialet om möjligt ska finnas tillgängligt digitalt
- att** institutionen ska verka för att priset på det material som institutionen själv producerar ska vara så förmånligt som möjligt för studenterna
- att** institutionen tydligt ska informera om i vilken utsträckning kurslitteratur och kompendier i senaste upplaga behöver användas
- att** institutionen ska ge ut kompendier i upplagor som uppdateras efter behov, och inte i nya versioner för varje termin
- att** det är viktigt att seminariematerialet som institutionen producerar är varierat och inte befäster stereotyper
- att** kurslitteraturförteckningen ska vara fastställd i god tid innan kursstart
- att** kurslitteraturen ska vara utgiven och tillgänglig i bokhandlar i god tid innan kursstart
- att** kurslitteraturen ska innefatta litteratur om juridisk muntlig framställning
- att** kurslitteraturen ska innefatta litteratur om juridisk skriftlig framställning
- att** prisnivån på kurslitteraturen ska vara en faktor vid val mellan i övrigt likvärdig kurslitteratur
- att** institutionen vid valet mellan i övrigt likvärdig kurslitteratur ska eftersträva mångfald bland författare, i betydelsen litteratur skriven av olika författare med olika bakgrund, erfarenheter och akademiska perspektiv

3.4 Kursplanering och schema

JF anser:

- att** schemalagd undervisning ska förläggas på vardagar mellan 08.00 och 17.00
- att** ordinarie examinationer ska förläggas på vardagar mellan 08.00 och 19.00
- att** ett översiktligt schema med obligatorisk undervisning, examination och omexamination samt litteraturlista ska finnas tillgängligt senast fem veckor före kursstart

- att** ett definitivt schema ska finnas tillgängligt senast en vecka före kursstart
- att** studenter ska få välja seminarietid om det finns särskilda skäl
- att** schemaändringar endast ska få göras vid oförutsedda händelser
- att** schemaändringar ska meddelas till studenterna så snabbt som möjligt
- att** schemaändringar med mindre än 24 timmars varsel ska meddelas studenterna genom e-post och sms
- att** institutionen ska vid planering av examinationer i möjligaste mån beakta de stora världskulturernas högtider
- att** institutionen bör utreda möjligheterna att anpassa terminens upplägg på ett sätt som gör att terminstentamen inte skrivs efter jul
- att** en vecka innan inlämning av PM ska vara fri från seminarieundervisning
- att** tre veckor innan terminstentamen ska vara fri från seminarieundervisning
- att** varje undervisningstimme ska innefatta en obligatorisk paus på 15 minuter

3.5 Studievägledning

JF anser:

- att** alla studenter ska få information om vilket stöd man kan få av studievägledarna och vart de kan vända sig för att få sådant stöd
- att** information om studievägledningens resurser bör framgå både på Studentportalen och genom kontinuerlig information på terminskurserna
- att** studievägledningen ska vara tillgänglig i institutionens lokaler samt via e-post och telefon
- att** det ska finnas möjlighet att få vägledning för val av ämne, handledare och praktikplats för examensarbete
- att** alla studenter både i tidiga och sena stadier av utbildningen ska erbjudas information om olika yrkesroller och möjliga karriärvägar som jurist

3.6 Praktik

JF anser:

- att** det ska vara möjligt att göra praktik som inte kombineras med uppsatsskrivande inom ramen för juristprogrammet
- att** institutionen om möjligt ska marknadsföra praktikplatser
- att** institutionens marknadsföring av praktikplatser ska vara lättillgänglig för alla studenter

3.7 Internationella utbyten

JF anser:

- att** internationella utbyten är viktiga för att stärka utbildningen
- att** fakulteten ska verka för att underlätta för studenter att göra internationella utbyten
- att** institutionen ska verka för att underlätta för internationella studenter att snabbt komma in i utbildningen

3.8 Examinationer

3.8.1 Allmänt om examinationer

Betygsättning av studenter är myndighetsutövning. Därför är det av största vikt att examinationer är rättssäkra. Examinationerna är studenternas möjlighet att visa sina kunskaper och resultatet påverkar i många fall deras inledande karriärmöjligheter. Eftersom examinationer är en del av inlärningsprocessen är feedback en central del för att studenterna ska utvecklas under utbildningens gång.

JF anser:

- att** hemtentamen, PM och muntliga examinationer är bra examinationsformer
- att** examinationer ska rättas och betygsättas på ett rättvist, enhetligt och likvärdigt sätt
- att** fakulteten ska utreda fall av omfattande variation i betygsättningen på en kurs, om en sådan variation sker inom en kort tidsrymd
- att** utformning och rättning av examinationer ska ske i enlighet med relevanta föreskrifter och riktlinjer
- att** examinationer ska ge studenterna möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt

- att** examinationernas utformning så långt som möjligt ska motsvara krav som återfinns i arbetslivet
- att** betygskriterier och instruktioner till examinationer ska vara tydliga och enhetliga över samtliga terminer
- att** betygskriterier och instruktioner till examinationer ska finnas tillgängliga vid kursstart
- att** samtliga examinerande moment utöver muntliga föredragningar ska rättas anonymt, om det inte finns något särskilt pedagogiskt syfte som motiverar icke-anonym rättning
- att** betygskriterier och instruktioner till examinationer ska vara tydliga och enhetliga över samtliga terminer
- att** examinationer ska motsvara kursens mål och innehåll
- att** det ska vara tydligt för alla studenter och enhetligt över terminerna vilka typer av frågor som studenter har rätt att få svar på och vilken hjälp som studenter har rätt att få inför eller angående examinationer

3.8.2 Salstentamina

JF anser:

- att** salstentamina ska skrivas på dator
- att** studenter som inte önskar att skriva tentamen på dator ska erbjudas möjlighet att skriva tentamen för hand
- att** poängen på varje tentamensfråga ska noteras i svarshäftet eller motsvarande vid datorskrivna tentamina och inte enbart publiceras på Studentportalen
- att** flera mindre salstentamina är ett bättre alternativ än terminstentamen på terminskurser som omfattar tydligt åtskilda rättsområden
- att** examinerator och lärare som har utformat tentamensfrågor ska finnas tillgängliga för att svara på frågor under tentamenstillfället
- att** tidigare tentamensfrågor och kommentarer till dessa ska delges studenterna vid kursstart
- att** det ska skrivas utförliga och tydliga tentamenskommentarer till varje tentamensfråga
- att** det ska erbjudas en övningstentamen på terminskurs 1

- att** studenter på terminskurs 1 i god tid innan tentamen ska få tydlig information om tentamen som examinationsform samt möjliga sätt att strukturera studier och tentamen
- att** alla studenter i god tid innan tentamen ska få tydlig information om tentamens upplägg och vad som förväntas av tentanderna
- att** information om tentamen, i synnerhet på terminskurs 1, bland annat ska syfta till att minska stress och psykosocial ohälsa bland studenter
- att** tentamen där godkänt betyg på respektive kurs villkoras av en poängtröskel på varje enskild fråga inte bör förekomma
- att** frågor på tentamen ska utformas så att de inte liknar redan ställda frågor från föregående terminers tentamen

3.8.3 PM

JF anser:

- att** PM enbart ska lämnas in i digital form
- att** skriftliga uppgifter i större utsträckning ska utformas så att studenter får möjlighet att lämna in och få feedback på samma text flera gånger under skrivprocessens gång
- att** det i större utsträckning ska vara möjligt att komplettera PM för att få högre poäng
- att** formalia för PM, hemtentamen och andra skriftliga examinationer ska vara enhetlig över alla terminer
- att** möjligheterna att få tillgång till material inom ämnet ska beaktas när antalet PM-ämnen bestäms
- att** studenter på terminskurs 1 i början av PM-skrivandet ska få tydlig information om vad PM-skrivande innebär, hur en PM kan utformas, vad som förväntas av studenterna, hur skrivprocessen kan struktureras samt vart studenterna kan vända sig för att få hjälp och stöd med sitt skrivande
- att** studenter på alla terminer i början av PM-skrivandet ska få tydliga instruktioner för den aktuella PM-uppgiften, särskilt avseende hur uppgiften eller förväntningarna på studenternas prestation skiljer sig från PM-uppgifter på tidigare terminer

3.8.4 Muntliga examinationer

JF anser:

- att** muntliga föredragningar ska examineras av lärare med särskild fortbildning inom juridisk muntlig framställning

- att** en förutsättning för graderande betygsättning av muntliga föredragningar ska vara att examinationerna har föregåtts av undervisning i juridisk muntlig framställning, att betygsriterier och instruktioner till uppgifterna är tydliga och enhetliga, att examinationerna görs av lärare med särskild fortbildning inom juridisk muntlig framställning, samt att feedback på examinationerna är tydlig, utförlig och enhetlig

3.8.5 Feedback och återkoppling

JF anser:

- att** feedback efter samtliga examinationer skall vara tydlig, följa samma mall för alla studenter samt vara så utförlig som möjligt

- att** det av feedback tydligt ska framgå vad som är styrkorna och svagheter med studentens prestation samt hur studenten kan förbättra denna

- att** skriftlig feedback ska vara läslig

- att** peer-review-förfarande och andra former av feedback från kursare är en givande och viktig del i inlärningsprocessen

3.8.6 Resultat och omprövning

JF anser:

- att** resultatet av samtliga examinerande moment under terminen ska meddelas senast 25 kalenderdagar efter varje moment

- att** resultat från andra examinerande moment än terminstentamen ska delges studenterna innan terminstentamen skrivs

- att** studenterna ska få information om rättningsprocessen för varje examinerande moment, samt när ett resultat på momentet kan förväntas komma

- att** kursledningen självständigt ska ompröva en students kursresultat om resultatet ligger maximalt en poäng under poänggränsen för ett visst betyg

- att** en sådan omprövning ska vara transparent

4. Juristprogrammet

4.1 Allmänt om Juristprogrammet

Juristprogrammet är den största utbildningen vid Juridiska fakulteten. Juristutbildningen ska betraktas som en yrkesutbildning, där materiella kunskaper från olika rättsområden, den juridiska metoden och andra rättsområdesövergripande färdigheter tillsammans bildar en välavvägd helhet.

JF anser:

- att** det ska finnas ett kontinuerligt utbyte mellan kursansvariga på de olika terminskurserna
- att** det ska ske kontinuerliga diskussioner inom lärarlagen på terminskurserna för att tillse att alla studenter ges en likvärdig och enhetlig utbildning
- att** lärare ska vara tydliga med vad som är allmänt accepterat och vad som är deras egna åsikter eller uppfattningar
- att** gemensamma betygskriterier ska användas för moment som återkommer på flera terminer, exempelvis PM och muntliga föredragningar
- att** gemensamma bedömningsmatriser ska användas för moment som återkommer på flera terminer, exempelvis PM och muntliga föredragningar
- att** det ska finnas en tydlig progression i utbildningen, i synnerhet avseende träning av färdigheter såsom muntlig och skriftlig framställning
- att** en progression avseende färdighetsträning även ska återspeglas i vilka krav som ställs för att uppnå höga poäng på graderande examinationer
- att** förändringar som studenterna på en viss terminskurs efterfrågar om möjligt ska genomföras under den aktuella terminen
- att** studenter ska ha möjlighet att ge synpunkter och kommentarer på alla föreläsningar, exempelvis via Studentportalen dagarna efter en föreläsning
- att** det lagstadgade studentinflytandet ska komma i tydligt uttryck i fakultetens styrdokument
- att** utbildningen ska innefatta praktiska inslag, såsom praktik och rättegångsspel
- att** utbildningen ska innefatta undervisning i juridisk metod

- att** utbildningen ska innefatta undervisning i juridiskt skrivande
- att** utbildningen ska innefatta undervisning i juridisk muntlig framställning
- att** arbetsbelastningen ska motsvara heltidsstudier, det vill säga 40 timmar per vecka
- att** fördelningen mellan de olika rättsområdena under juristprogrammets grundutbildning kontinuerligt ska omprövas för att uppfylla utbildningens syfte

4.2 Antagning och urval

JF anser:

- att** det ska vara möjligt att bli antagen till juristprogrammet genom gymnasie- eller komvuxbetyg, högskoleprov eller ett juridiskt grundår
- att** möjligheten att använda fler alternativa urval till juristprogrammet, i synnerhet en juridisk introduktionskurs som ett kortare alternativ till juridiskt grundår, ska utredas
- att** fakulteten vid marknadsföringen av juristprogrammet ska arbeta för att bredda rekryteringen av studenter till programmet

4.3 Seminarieundervisning

JF anser:

- att** problembaserad inläring är en bra pedagogisk metod
- att** läraren ska styra upp undervisningen om diskussionen blir irrelevant eller en student gör sig hörd på annans bekostnad
- att** alla lärare som undervisar på en viss termin ska ha en gemensam plan för hur undervisningen ska genomföras
- att** det är viktigt att lärare är tydliga med vad som är gällande rätt och vad som är deras egen åsikt
- att** lärarna i så stor utsträckning som möjligt ska undervisa inom det rättsområde de är specialiserade inom
- att** alla förändringar i utbildningens pedagogiska upplägg ska motiveras och beredas på ett erforderligt sätt med stöd i forskning, beprövad vetenskap och med beaktande av studentinflytandet

- att** studenter ska ha rätt till fritt val av anteckningsstöd
- att** seminarierna i regel inte ska ledas av ordförandegrupper
- att** seminarieuppgifterna ska vara av en sådan omfattning att studenterna hinner diskutera samtliga uppgifter på seminariet
- att** det ska ställas krav på aktivt deltagande under seminarierna
- att** en komplettering av ett missat seminarium ska innebära en skriftlig lösning av seminarieuppgiften
- att** seminarierna ska utformas på ett sådant sätt att förberedelsetiden inför seminariet, tillsammans med övrig undervisning, inte överstiger 40 timmar per vecka
- att** en god stämning på seminarier förbättrar diskussionen och höjer därmed utbildningens kvalitet
- att** det är av stor vikt att det bedrivs ett aktivt arbete från både kårens och institutionens håll att uppmuntra till en god sammanhållning på programmet genom aktiva åtgärder
- att** undervisande lärare på seminarier bör verka för att talutrymmet mellan studenter fördelas jämnt mellan alla studenter som deltar i seminariet

4.3 Föreläsningar och sokratiska lektioner

JF anser:

- att** studenterna ska erbjudas föreläsningar som syftar till att ge en grundläggande introduktion till nya rättsområden
- att** studenterna ska erbjudas föreläsningar som syftar till att ge fördjupning inom ett rättsområde
- att** externa föreläsare, med olika yrkesroller, är ett positivt inslag
- att** föreläsningar inte ska vara kursfordran
- att** föreläsningar ska spelas in och publiceras på Studentportalen, om möjligt
- att** e-föreläsningar är ett bra komplement till salsföreläsningar
- att** sokratiska lektioner är ett bra inslag i utbildningen

4.4 Fördjupningskurser

Både utbudet av fördjupningskurser och antagningen till dessa kurser ska i första hand utformas efter studenternas behov och efterfrågan. Detsamma gäller upplägget för examensarbetet och möjligheterna att göra praktik inom ramen för utbildningen.

JF anser:

- att** ett brett utbud av fördjupningskurser, anpassat efter studenternas och arbetsmarknadens efterfrågan samt institutionens kompetens, ska erbjudas
- att** det varje år ska erbjudas minst en kurs inom de rättsområden som grundutbildningen främst är uppbyggd kring: konstitutionell rätt, EU-rätt, obligationsrätt, arbetsrätt, sakrätt, familjerätt, immaterialrätt, straffrätt, processrätt, associationsrätt, skatterätt, förvaltningsrätt, IP-rätt och folkrätt
- att** det ska erbjudas ett brett utbud av kurser på både 15 och 30 hp
- att** det valbara fördjupningskursutrymmet ska vara 60 hp, under förutsättning att rättshistoria och allmän rättslära integreras i grundutbildningen
- att** det inte ska vara obligatoriskt att läsa en fördjupningskurs på 30 hp
- att** det ska erbjudas en uppsatskurs på 15 hp för studenter som inte vill läsa en fördjupningskurs på 30 hp men som ändå vill träna på att skriva en omfattande text som förberedelse för examensarbetet
- att** rättshistoria och allmän rättslära ska integreras i grundutbildningen
- att** alla lärare som vill ge en fördjupningskurs ska få erbjuda den, så att utbudet av fördjupningskurser fastställs genom vilka kurser som studenterna söker, och inte i pooler bland institutionens personal
- att** institutionen ska verka för att populära fördjupningskurser ska ges både på höst- och vårtermin
- att** upp till 30 hp av kurser som inte ges inom ramen för juristprogrammet eller vid Juridiska fakulteten ska kunna ingå i juristexamen

4.5 Ansökan

JF anser:

- att** alla studenter ska få information om utbud och antagning till fördjupningskurser i god tid innan de ska välja kurser
- att** informationen om utbud och antagning till fördjupningskurser ska vara heltäckande och lätt att förstå
- att** antagningen till fördjupningskurser i första hand ska baseras på antal tagna högskolepoäng inom juristprogrammet
- att** studenter vid antagningen bör få extra poäng för sina högst prioriterade val av fördjupningskurser
- att** studenter vid ansökan ska ha möjlighet att ange upp till tio alternativa val av fördjupningskurser, för att tillse att ingen student riskerar att inte bli antagen till någon fördjupningskurs
- att** antagningen ska utformas så att det är möjligt att i ansökan prioritera en kurs på B-perioden före en kurs på A-perioden
- att** det ska vara lätt att hitta och förstå ansökningsystemet

4.6 Examensarbete

JF anser:

- att** det varje år ska finnas handledare för examensarbete med expertis inom de rättsområden som grundutbildningen främst är uppbyggd kring: konstitutionell rätt, EU-rätt, obligationsrätt, arbetsrätt, sakrätt, familjerätt, immaterialrätt, straffrätt, processrätt, associationsrätt, skatterätt, förvaltningsrätt, IP-rätt och folkrätt
- att** det ska vara möjligt att påbörja sitt examensarbete under minst fem perioder under ett år
- att** alla studenter på termin 6, 7 och 8 ska erbjudas information om examensarbetet, hur man söker en handledare samt vad handledningen innebär
- att** informationen om examensarbetet åtminstone ska omfatta vad examensarbetet innebär, hur kursen examensarbete är upplagd, hur man väljer ett ämne, möjligheter till att kombinera examensarbetet med praktik och vad sådan praktik kan innebära, hur man söker en handledare samt vad handledningen innebär

att informationen om examensarbetet ska erbjudas via Studentportalen samt vid informationsföreläsningar som är öppna för alla intresserade studenter

att informationen om examensarbetet ska vara heltäckande och lätt att förstå

5. Juridiskt grundår

5.1 Allmänt om Juridiskt grundår

JF anser:

att betygsskalan AB, Ba, B, U ska användas på juridiskt grundår

att om betygsskalan AB, Ba, B, U används på juridiskt grundår ska betyget Ba krävas för att bli antagen till juristprogrammet

att om betygsskalan VG, G, U används på juridiskt grundår ska betyget VG krävas för att bli antagen till juristprogrammet

6. Övrigt

6.1 Nationella och regionala frågor

JF anser:

att det vid tingsantagning ska finnas flera olika antagningsgrunder, exempelvis betyg, arbetslivserfarenhet, intervju och övriga meriter